

JAG

är som du.

Årsbok 2024

Tack vare assistansen kan jag fortsätta ha roligt!

Magnus Andéns inledningstal på förra årsmötet tillsammans med sin gode man och syster Cecilia Blanck.

Vi sitter och dricker söndagskaffe, jag och min mamma. Jag brukar ta hissen upp till henne varje söndag eftermiddag, för att hålla henne sällskap och se att hon har det bra. Idag är syrran med också. Vi ska filma lite till nästa avsnitt av Kära Assistent, och sedan planera sommarens semesterresa till Spanien tillsammans. Det blir roligt, jag längtar redan till palmerna, vågornas brus, och den roliga musikbaren som jag är stamgäst på. Sedan mer än 30 år, faktiskt.

Allt förändras

Saker förändras även i mitt och min familjs liv, förstås. Vi blir alla äldre, kropparna åldras och vi kanske inte orkar lika mycket som förr. Men tack vare mina duktiga assistenter kan jag fortsätta göra sånt som är roligt i livet. I JAGs

stadgar står faktiskt att vårt mål är "Bästa möjliga personligt anpassade assistans i livets alla situationer". Alltså i hela livet. Även när vi blir vuxna och vill flytta från föräldrahemmet till en egen bostad. Även när våra familjer inte längre kan hålla i allt och organisera och planera alla detaljer. Även när vi behöver mer hjälpmedel och mer assistans för att allt ska funka. Assistansen ska hela tiden anpassas till förutsättningarna och fortsätta ändå. Ingen ska behöva ge upp och flytta till institution, någonsin!

En av de roligaste sakerna i mitt liv är faktiskt mitt jobb på JAGs kontor och mitt engagemang i Riksföreningen JAG. Den var när vi startade 1992 Sveriges och hela världens första förening som bestod

enbart av personer som jag, med flera stora funktionsnedsättningar och en nedsättning av den intellektuella förmågan. Och det är fortfarande den enda i sitt slag. Men just därför så viktig. För vissa frågor är det bara vi som tar strid för.

Som till exempel rätten att få ha med sig sina personliga assistenter till jobbet så att man kan göra något meningsfullt, även om det råkar vara på en daglig verksamhet. Det är det bara vi som slåss för. Alla andra verkar tycka att det är rimligt att vuxna människor ska vara nöjda med att förvaras på en daginstitution utan ett personlig anpassat stöd. Eller till exempel rätten att få ha en ställföreträdare som vet vem man är. Alla andra verkar tycka att det är tillräckligt bra med nån som bokför ens pengar och fattar beslut åt en utan att veta vad man vill. Eller lika illa – att en grupp experter ska bestämma tillsammans om hur

jag bör ha det i mitt liv. Medan vi medlemmar i JAG faktiskt vill leva våra egna liv, och bestämma själva så mycket vi kan.

Det är medlemmarnas årsmöten

Jag ser fram emot att träffa alla er JAG-vänner på årsmöte i maj. Jag hoppas att vi blir riktigt många, och att även ni som är nya medlemmar vågar komma. Man kanske inte förstår det på en gång som ny i JAG, men årsmötet är verkligen medlemmarnas helg. Ingen behöver känna sig obekväm eller annorlunda för sina funktionsnedsättningar eller särskilda behov. Alla är välkomna oavsett. Det är vi tillsammans som är den här föreningen. Och vi duger faktiskt precis som vi är!

*Magnus Andén
ordförande i Riksföreningen JAG
genom god man Cecilia Blanck*

Foto: Linnea Bengtsson (även omslagsbilden)

PS. Läs in QR-koden med mobilkameran om du vill se mig och min assistent Kalle Björkman i sjunde säsongen av Kära assistent.

Riksföreningen JAG

Vi framtidssäkrar assistansen

Riksföreningen JAG är en ideell förening för personer med flera stora funktionsnedsättningar, varav en avser den intellektuella förmågan. Medlemmarna kämpar för sina möjligheter till ett gott liv genom

- Jämlikhet, Assistans och Gemenskap (JAG)
- Bästa möjliga personligt anpassade assistans i livets alla situationer med respekt för människovärde och integritet
- Att på sina villkor leva i gemenskap med sin familj och leva som andra i samhället och få stimulerande upplevelser och erfarenheter på ett tryggt sätt, samt,
- Att den fysiska och psykiska hälsan främjas på alla sätt och att övriga intressen tillvaratas.

En viktig uppgift för medlemmarna är att berätta för olika beslutsfattare om sina erfarenheter. 2024 ökade antalet medlemmar, från 690 till 723. Målet 2025 är att bli ännu fler!

Riksföreningen JAG får statsbidrag som delas med länsföreningarna. Bidraget möjliggör föreningens arbete för full delaktighet.

Fullvärdig medlem = person med flerfunktionsnedsättning som behöver personlig assistans.

Stödmedlem = alla andra som vill heja på.

Vill du bli medlem? Skanna QR-koden med din mobil.

Årsmötet hölls 4 maj 2024 på Friends hotell i Solna. Bara fullvärdiga medlemmar har rösträtt, kan väljas till styrelsen och ha förtroendeuppdrag. Styrelsen som valdes på årsmötet:

Magnus Andén, Älvsjö, ordförande (företrädare Cecilia Blanck)

Richard Kostenius, Boden, 1:e vice ordförande (företrädare Linda Forzelius)

Tim Sundberg, Älvsjö, 2:e vice ordförande (företrädare Allan Sundberg)

Anna Söderberg, Trosa, ledamot (företrädare Åsa Emtelin)

Kenny Brandt, Kristianstad, ledamot (företrädare Maria Arkestål)

Kristina Edvall, Partille, ledamot (företrädare Ewa Sahlström)

Linus Ullbrand, Ekerö, ledamot (företrädare Christina Ullbrand)

Josefine Abrahamsson, Forshaga, suppleant (företrädare Rose-Marie Abrahamsson)

Thomas Nilsson, Sundsvall, suppleant (företrädare Ann-Christin Pettersson)

Lokalföreningarna – föreningens hjärta!

Riksföreningen JAG har lokalföreningar i 11 län med egna styrelser och verksamheter. De visar verkligen att engagemang och vilja att skapa förändring finns i alla delar av landet.

Länsföreningarna är även knutpunkt för samhörighet, gemenskap och erfarenhetsutbyte. Under året har man bland annat träffats på halloweenfester och utflykter, deltagit i möten och samråd, bowlat, odlat och skapat tillsammans. Flera av föreningarna har också varit värd för en deltävling i JAG har talang.

JAGs länsföreningar

Föreningen JAG Dalarna
Föreningen JAG Gotland
Föreningen JAG Norrbotten
Föreningen JAG Skåne
Föreningen JAG Stockholms län
Föreningen JAG Sydost
Föreningen JAG Uppsala
Föreningen JAG Värmland
Föreningen JAG Västernorrland
Föreningen JAG Västra Götaland
Föreningen JAG Östergötland

JAG HAR TALANG

Det är du som är stjärnan

Susanna Carlsson

Våren 2024 hölls deltävlingar i JAG har talang i Stockholm, Linköping och Mora.

Den stjärnspäckade finalen på årsmötet gjorde succé. Efter den guldglitrande showen på årsmötet tog JAG har talang nya tag. Under hösten var det återigen dags för Kalmar, Uddevalla, Uppsala, Malmö och Linköping att visa sina talanger.

Till vänster: Kristine Pettersson
Nästa sida: Marie Gillberg, Isabelle Nordeman,
Mattias Börjesson, Johan Petersjö,
Mattias Tarantino och Emanuel Lindberg

Vi vill bidra

Nu med fokus på både offentlig sektor och näringsliv

Under året har vårt arvsfondsprojekt *Vi vill bidra i partnerskap* tagit fart! Vi är stolta över att ha ett växande rådgivande råd med framstående aktörer som UNHCR, Coop, Naturum, Advisor Partner, OK Norrbotten och OK Västerbotten. Dessutom har fem nya deltagare/medarbetare runt om i landet inlett sin resa mot arbetslivet.

Liksom i den ursprungliga delen av *Vi vill bidra*, arbetar vi för att personer med flerfunktionsnedsättning ska få en naturlig plats på arbetsmarknaden – utifrån sina färdigheter och intressen. För att spegla utvecklingen har vi uppdaterat vår visuella identitet och tagit fram en ny logotyp:

Vi vill Bidra!

Vi har arbetat med strategi och paketering för samarbetsformer med företag, samt lagt grunden för en marknadsföringskampanj mot näringslivet. Kampanjen, som lanseras i början av 2025, vill inspirera fler företag att öppna dörren för inkludering och mångfald i arbetslivet.

Medarbetarna i Mora, Karlstad och Storfors visar upp sina insatser i fotoutställningen "Stöd till stordåd". Utställningen, skapad tillsammans med Föreningen JAG Värmland, invigs i februari 2025 på Värmlands museum för att sedan turnera runt om i Sverige.

För att sprida kunskap om *Vi vill bidra* bjöds Sveriges socialchefer in till digitala seminarier och 25 nyfikna deltog för att hitta framtida möjligheter. Vi har även varit med på Sveriges kommuner och regioners dialogforum för funktionsrättsfrågor.

Josefine Olsson. Foto: Magnus Selander

Vi tog plats på Almedalsveckan med två seminarier i samarbete med näringslivet. Temat var hur ideella aktörer och affärlivet kan samverka för inkludering i arbetslivet. Vi vill bidra-medarbetarna var självklart en del av samtalet – och fick stor uppskattning!

Vi fortsätter vår dialog med kommunerna. Ett viktigt steg var socialnätverksträffen med politiker från alla kommuner i Dalarna, där vi diskuterade vilka möjligheter som finns till inkludering i arbetslivet.

En annan höjdpunkt under året var praktikplatserna i riksdagen som blev verklighet tack vare riksdagsledamot Malin Höglund (M). Alla ledamöter fick på nära håll se vilken avgörande roll personlig assistans spelar för ett självständigt och aktivt liv.

Vi ser fram emot ett spännande 2025 där vi fortsätter att skapa möjligheter och bana väg för en mer inkluderande arbetsmarknad!

Vi vill bidra drivs gemensamt av Riksföreningen JAG och Brukarkooperativet JAG.

Ida Spånberg. Foto: Magnus Selander

Påverkansåret 2024

Många viktiga frågor

KARNEVAL I STOCKHOLM I augusti bjöd Riksföreningen JAG in till karneval för att fira livet. JAG-medlemmar, personliga assistenter, familjer, företrädare och vänner tågade från JAGs kansli genom Stockholm till Raoul Wallenbergs torg vid Nybroplan. Magnus Andén höll tal med stöd av god man Cecilia Blanck. Malin Danielsson (L) och Gabriella Rehbinder (MP) höll var sitt anförande. Rriotsamba stod för musiken.

TILL MINNE Konstnären och fotografen Elisabeth Ohlson, som gick bort 2024, har samarbetat med JAG-medlemmar i flera olika fotoprojekt och utställningar genom åren, bland andra Stefan Nilsson och Harald Theobald.

Foto: Elisabeth Ohlson

POLITIKERVECKAN I VISBY Som vanligt under Almedalsveckan bjöds talespersoner från riksdagspartierna till JAG-tältet för att delta i seminarier med medlemmar och företrädare. Längst upp Nicolina Hjellum och Malin Danielsson (L) samt Thomas Nilsson med god man Ann-Christin Pettersson, Linda Forzelius och Malin Höglund (M). JAG-medlemmarna manifesterade även på Donners plats och deltog i Mångfaldsparaden.

NYTT SAMARBETE

Under året bildades ett nordiskt kompetensnätverk. Det består av Uloba i Norge, Lobpa i Danmark, NPA miðstöðin i Island, Kynnys ry i Finland och svenska, finska och norska JAG. Syftet är att dela information och forskning kring Independent Living för att kunna förse beslutsfattarna i respektive land med faktabaserade beslutsunderlag.

Den första träffen hölls på Ulobas huvudkontor i Drammen i maj. Anna Söderberg, medverkade med stöd av god man Åsa Emtelin. Mellan Anna och Åsa står Martine Eliasson från Uloba.

ASSISTANSERSÄTTNINGEN På budgetpromenaden möttes finansministern av Rimliga villkor-kampanjen som protesterade mot den låga uppräknings av assistansersättningen. "Sluta urholka assistansersättningen" och "Liv i fara – sluta spara" står det på plakaten. I budgeten kom beskedet att assistansersättningen ska indexeras. Nu återstår att se när det träder i kraft och till vilket index ersättningen ska kopplas. Före indexeringen måste beloppet höjas, det kan inte utgå från dagens låga nivå. Närmast kameran Simon Johansson, ordförande i Stockholmsföreningen.

STÄRKT ASSISTANS Reaktionerna på Försäkringskassans dubbla föräldraavdrag fortsatte under året. I sin egen rapport skriver Försäkringskassan att deras tolkning endast inneburit att några enstaka barn inte beviljats assistans. Filmaren Bo Öhlén gjorde flera reportage för att beskriva problemet och konsekvenserna, bland annat med JAG-medlemmen Morris Lagerman.

Beslutet av förvaltaren håller Therese isolerad – har inte träffat familjen på tre år

UPPDATERAD 3 OKTOBER 2024 PUBLICERAD 2 OKTOBER 2024

UPPDAG GRANSKNING · Tre år har gått sen Therese försvann. Hennes förvaltare har bestämt att hon ska hållas gömd. Men de som känner Therese är övertygade om att beslutet är fel – och hennes föräldrar söker förtvivlat efter sin dotter.

Från SVT Play

AVSLÖJANDE FN kritiserar Sverige för att vi använder ställföreträdande beslutsfattande (förvaltare) istället för beslutstöd (god man). Samtidigt försöker överförmyndarna – påhejade av Sveriges kommuner och regioner – entlediga gode män som är personlig assistent och/eller anhörig till huvudmannen. Istället anlitar de företaget Optio som säljer godmans- och förvaltartjänster till kommunerna. Uppdrag gransknings reportage *Var är Therese* visar hur illa det kan gå.

BANK-ID Magnus Andén deltog på DIGGs E-legdagar och berättade med stöd av Cecilia Blanck om svårigheterna att leva utan BankID och varför det behövs en företrädfunktion i E-legitimationen. Många kloka människor lyssnade, slutsatsen är att tekniken finns, det är initiativen som saknas.

KOSTNADSEFFEKTIV INSATS

I maj kom en viktig rapport från revisionsföretaget Grant Thornton om assistansens samhällskostnader. Personlig assistans beskrivs som en kostnadseffektiv insats jämfört med hemtjänst och gruppboad. Allra störst blir skillnaden när personen har omfattande funktionsnedsättning och stora behov av assistans med egenvård. Kan hen inte lämnas ensam finns inte alternativet att endast bevilja punktsatser. Och ju mer kvalificerad assistans, desto dyrare blir alternativen.

Gruppboad kan vara marginellt billigare vid mindre omfattande stödbehov men behöver kompletteras med exempelvis ledsagning om personen ska kunna vara aktiv och göra saker på egen hand. Tillvaron blir mycket begränsad om stödet inte följer med personen.

Rapporten togs fram på uppdrag av Vårdföretagarna.

Se reportaget med Morris:

Föreningarna i Norge och Finland fortsätter kämpa för rättvisa

Riksföreningen JAG ingår i Europeiska nätverket för independent living (ENIL) och EUs rådgivningspanel för mänskliga rättigheter "Fundamental Rights platform".

I Norge och Finland finns Foreningen JAG, Jeg – Assistanse – Godt liv respektive Föreningen JAG rf med samma målsättning och stadgar som Riksföreningen JAG.

Föreningen JAG i Finland

Genom träffar med beslutsfattare, föreläsningar för studerande och offentliga ställningstaganden har föreningen fortsatt jobba för en rättvis, icke-diskriminerande lagstiftning och en välfungerande personlig assistans – även för de så kallade *mellanfallarna*, som på grund av den finländska lagstiftningens resurskrav riskerar utestängas från assistansen.

Under sommaren deltog föreningen i den stora manifestationen Funkiskraft

i Helsingfors. Under året ordnades två färgsprakande och inspirerande festkvällar med JAG har talang. I slutet av året ordnades en medlemsträff i Mariehamn för de nya åländska medlemmarna.

Foreningen JAG i Norge

Foreningen JAG medverkade även detta år på Arendalsuka med en välbesökt politisk debatt. Det intressepolitiska påverkansarbetet för att försvara och utveckla lagstiftningen görs i samarbete med JAG Assistanse och Team JAG.

Åtta av deltagarna i norska JAG har talang deltog i den nordiska finalen i Stockholm under årsmöteshelgen i maj.

Brukarkooperativet JAG

En motvikt mot vinstdrivna assistansanordare i 30 år

Gäster under årsmötesdagarna. Från vänster: Bengt Westerberg, socialminister när assistansreformen infördes 1/1 1994. Camilla Waltersson Grönvall som idag är ansvarig minister för assistansfrågor, Josefine Abrahamsson, ordförande i Föreningen JAG Värmland och suppleant i riksföreningens styrelse. Inger Claesson Wästberg, sakkunnig på socialdepartementet 1991–94 och Gerd Andén, kvinnan bakom JAG, fick ta emot stående ovationer.

Brukarkooperativet JAG är en religiöst och partipolitiskt obunden ideell förening och en av de största aktörerna i svensk välfärd som drivs utan vinstintresse. 2024 ökade antalet medlemmar i kooperativet till 475 personer.

Verksamheten består av

- dagliga verksamheten JAG-center
- medlemsträffar och medlemsresor
- påverkansarbete
- Vi vill bidra

Brukarkooperativet JAG har fyra dotterbolag:

- JAG Personlig assistans AB som ordnar personlig assistans till medlemmarna i Sverige
- JAG Utbildning AB som erbjuder yrkeshögskoleutbildningar genom Assistansakademin
- JAG Assistanse AS som ordnar personlig assistans till medlemmarna i norska brukarföreningen Team JAG
- JAG Assistans Ab som ordnar personlig assistans i Finland

Årsmötet hölls 5 maj 2024 på Friends hotell i Solna. Kooperativets 30-årsjubileum firades grundligt av de 350 deltagarna och gäster som socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M), assistansreformens "pappa" Bengt Westerberg och Inger Claesson Wästberg som var den som såg till att personerna med störst funktionsnedsättning omfattades av reformen.

Styrelsen som valdes på årsmötet: Linda Forzelius, Stockholm, ordförande Cecilia Blanck, Stockholm, 1:a v ordf Allan Sundberg, Stockholm, 2:e v ordf Maria Arkestål, Kristianstad, ledamot Hanna Nordeman, Stockholm, ledamot Christina Ullbrand, Ekerö, ledamot Rose-Marie Abrahamsson, Forshaga, ledamot Kajsa Råhlander, Täby, ledamot Sam Grandell, Vaxholm, ledamot Caroline Jensen, Stockholm, suppleant Gustav Jönsson, Mark, suppleant

Kajsa Råhlander har senare lämnat styrelsen.

JAG-center

Bygger broar för framtiden

Dagliga verksamheten JAG-center drivs av Brukarkooperativet JAG med kommunalt stöd enligt LSS. JAG-center delar lokaler med JAGs kansli i centrala Stockholm. Här finns musikrum, skaparateljé, ljudstudio och dataredaktion och utanför finns hela huvudstadens kulturutbud.

Ett av verksamhetens mål är synlighet – motsatsen till att gömmas undan på en institution – och deltagarna påverkar bland annat genom att ta emot studiebesök och uttrycka sig genom konst, film, dans och teater. Barnteaterföreställningen *Lisen kan inte sova* spelades för elever i Joriel-skolan och under JAGs sommarvecka.

Uppdrag JAG-redaktionen spelar in korta filmer för youtube och har bland annat gjort en tillgänglighetskoll på Kungliga dramatiska teatern i Stockholm som resulterade i en film om deras spännande hiss vid entrén.

I augusti hade satiriska kortfilmen "Försäkringsbyråkraterna" premiär. Nitiska handläggare från Försäkringskassan kommer för att inspektera en daglig verksamhet och möts av JAG-centers deltagare som framför den egna låten "Det är mitt liv".

Deltagarna på JAG-center tar emot många olika besökare som vill veta hur det är att leva med personlig assistans, både elever från gymnasie- och folkhögskolor och internationella besök.

Inför ett besök från Japan förberedde sig deltagarna genom att utforska japansk musik, konst och mat och gick på Östasiatiska och Etnografiska museet. Franska organisationen "Les Peps 69" från Toulouse besökte JAGs kansli under två dagar. Före och efter besöket arbetade JAG-center med fransk kultur. Det ska resultera i en Frankrikedag i mars 2025.

Skanna qr-koden om du vill se filmen om Dramatens nya dramatiska rullstols-entré

Filmen **Det är mitt liv**

JAG-centerdeltagarna deltar och delar med sig på På gång-mötena varje månad, på årsmötena och på möten och utbildningar för medarbetarna på JAGs kansli.

JAG-center utser också vinnarna i JAGs årliga solrostävling. 2024 gick första pris i kategorin Vackraste solrosen till Per Helenius.

Fransk-svensk glädje efter två givande dagar tillsammans

Årliga besöket av elever på Fredrika Bremergymnasiets program vård och omsorg och barn och ungdom

IQual – med rätten på sin sida

Martina Gröning

IQ-diskriminering är när en person med intellektuell funktionsnedsättning blir sämre behandlad än andra. IQ-diskriminering kan också vara när regler eller förutsättningar i samhället inte är anpassade för personer med intellektuella funktionsnedsättningar.

2024 beslutade Stiftelsen JAG att satsa på att motverka denna diskriminering genom att starta IQual för att tillsammans med andra ta fram underlag som kan motverka IQ-diskrimineringen. Sedan maj 2024 har arbetet pågått att etablera verksamheten och skapa förutsättningar för samarbete med andra organisationer.

Mot slutet av året gjordes en undersökning bland JAG-medlemmarna. 64 procent av dem som svarade upplever sig diskriminerade i jämförelse med andra på grund av sina intellektuella funktionsnedsättningar. Värst är det vid myndighetskontakter och i kontakten med hälso- och sjukvård.

IQuals viktigaste vapen är FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättningar (CRPD) och dess artiklar om likhet inför lagen och rätten till självbestämmande (artikel 12) samt rätten att leva självständigt och att delta i samhället (artikel 19). Arbetet kommer intensifieras under 2025 med utvecklingsprojekt och forskningssamarbete. Siktet är inställt på att delta i Almedalen och MR-dagarna i samarbete med Riksföreningen JAG.

Gemenskap i hela Sverige

JAGs kansli finns i tillgängliga lokaler i centrala Stockholm, bara några minuters promenad från centralstationen. På flera andra orter finns träffpunkter där vi anordnar lokala utbildningar och möten. Kooperativets medlemmar kan låna träffpunkterna kostnadsfritt dag- och kvällstid för exempelvis anställningsintervjuer, handledning eller som festlokal. Länsföreningarna har tillgång till träffpunkterna för sina aktiviteter.

Här finns vi!

- Kalmar, Kaggensgatan 11
- Karlstad, Norra kyrkogatan 4
- Luleå, Köpmangatan 53A
- Malmö, Industrigatan 33
- Mora, Fridhemsgatan 1
- Stockholm, Klara Södra kyrkogata 1
- Sundsvall, Kyrkogatan 29
- Tibro, Mariestadsvägen 29
- Uddevalla, Kilbäcksgatan 42
- Visby, Rådhusplan 5

Vi nöjer oss inte med mindre än att assistansreformens intentioner förverkligas!

JAG är den största non-profit-aktören inom personlig assistans tack vare att den ideella föreningen Brukarkooperativet JAG till 100% äger JAG Personlig Assistans AB. Det betyder att alla pengar används till sitt ändamål och inga pengar kan hämtas ut till privata ägare. Vinnarna i JAG är medlemmarna – som också är uppdragsgivare.

I JAG berättar vi gärna om hur vi sätter ideologi i praktik genom att respektera att självbestämmande kan uttryckas med hjälp av en företrädare, god man, och att assistansen genomförs med hög respekt för den enskildes integritet. Det är inte sällan som vi möter oförståelse och tvivel på att detta är möjligt för personer med flera stora funktionsnedsättningar och en nedsättning av den intellektuella förmågan. Men vi vet att det är möjligt!

Vi söker ständigt efter de allra bäst lämpade personliga assistenterna och siffrorna visar att vi under 2024 blivit mer träffsäkra i rekryteringen. Vi förser både nya och gamla assistenter med relevanta utbildningar och fler har deltagit på plats i år än åren efter pandemin. Även de digitala utbildningarnas utbud byggs hela tiden på utifrån uppdragsgivarnas önskemål.

Vår utmaning kvarstår kring att politiken ännu en gång gjort lägre höjningar av schablonersättningen än de avtalsenliga lönehöjningarna. Det gör det svårare för oss att möta lönekrav från personer med tidigare erfarenhet eller utbildning. Vi ser också att färre uppdragsgivare har utrymme i sin ekonomiska planering för den praktiska introduktion av nya assistenter som man har

Linda Forzelius och Richard Kostenius

behov av. Vi behöver använda vår kooperativa modell för att hjälpa varandra ännu mer åren som ligger framför oss. Dock är vi oerhört lättade över löftet från regeringen om att se över hur assistansersättningen ska kunna indexeras. Vi gör vårt bästa för att påminna dem om att de behöver höja ersättningen till en rimlig nivå innan indexeringen påbörjas.

Vi kan summera året 2024 som ett starkt år. Ni som är medlemmar och uppdragsgivare i JAG är fler än någonsin, tillsammans har ni haft fler utförda assistanstimmar än året före och ni har dessutom gett uttryck för att ni är nöjdare med servicen från kansliet än någonsin.

Nu kavlar vi upp ärmarna för att ta några viktiga strider under 2025. En av dem kommer att gälla hur Försäkringskassan kan göra återkrav på assistansersättningen. Vi kommer aldrig nöja oss med mindre än att assistansreformens intentioner kan förverkligas!

Linda Forzelius
styrelseordförande Brukarkooperativet JAG
vd JAG Personlig assistans

JAG Personlig assistans AB

Assistansanordnare utan vinstsyfte

JAG Personlig assistans drivs i aktiebolagsform med ett förtydligande i bolagsordningen om att syftet inte är att skapa vinst för aktieägarna. Bolagets medel ska användas för att ordna personlig assistans och i övrigt främja Brukarkooperativet JAGs ändamål.

Verksamheten utgår från Brukarkooperativet JAGs stadgar och LSS grundläggande principer att den personliga assistansen ska främja jämlika levnadsvillkor och full delaktighet i samhället.

Assistansen ska vara individuellt utformad och styras av uppdragsgivaren – ofta sker det med stöd av legal företrädare. Kvaliteten avgörs av uppdragsgivarens upplevelse.

JAG Personlig assistans har haft samma styrelse och revisor som kooperativet.

Hög tillgänglighet

Rådgivarna i Svar direkt är första kontaktvägen till JAGs kansli. Här får du snabbt service, svar på frågor eller bollplank och stöd om det är det du behöver. Behöver ditt ärende lösas av någon annan i organisationen får du hjälp att hitta rätt person och vid behov boka ett möte.

Svar direkt tog emot 8 500 samtal under 2024. I genomsnitt var ett samtal fyra minuter långt och kötiden 45 sekunder. Mejl besvarades inom 45 minuter.

Mest lästa artiklarna i handboken

1. Ansökan om ledighet
2. Assistansmiljö
3. Arbetstidsregler

Alla på kansliet strävar efter att vara lättare att nå vilket resulterat i halverade svars- och åtgärdsstider jämfört med året innan.

Den förbättrade tillgängligheten uppmärksammas även i medlemsundersökningen. Nöjdheten med tillgängligheten har ökat från 67 till 78 (av 100) sedan mätningarna startade för två år sedan. Nöjdheten med Svar direkt har ökat från 79 till 90 (av 100) under samma period.

Vårt NPS (förkortning för Net promoter score, ungefär "rekommendationsindex") ökade vid senaste mätningen till 81. NPS mäts på en skala som går från minus 100 till plus 100 och 81 är väldigt högt resultat. Som jämförelse är NPS för Ikea 22, Spotify 51 och lastbilstillverkaren Scania 69.

Juridiskt stöd

En central uppgift för JAGs juridiska rådgivare är att bevaka regeländringar och analysera Försäkringskassans, kommunernas och domstolarnas agerande för att kunna ge uppdragsgivarna så kunnigt stöd som möjligt.

Som redan konstaterats ledde "Stärkt assistans" inte alls till någon utvidgad assistansrätt. Det grundläggande behovet "löpande stöd vid medicinskt tillstånd" har tillämpats även vid andra medicinska tillstånd än epilepsi, vilket är positivt. Men behov av "förebyggande stöd" och "kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser" bedöms fortfarande mycket snävt. För många barn har assistansrätten till och med försvagats på grund av Försäkringskassans märkliga tolkning av föräldraavdraget. Regeringen har därför beslutat halvera föräldraavdraget, så att en större del av barnets behov blir assistansgrundande. Inför förändringen som börjar gälla i januari 2025 har vi förberett stöd med ansökningar för de unga JAG-medlemmar som då skulle kunna få assistans beviljad eller fler timmar.

Sara Gutsjö

Vi har även hopp om att en kammarrättsdom som kom i början av året ska leda till mer rimliga bedömningar av behovet av assistans för att kommunicera med andra, men utfallet av det dröjer till nästa år.

Kommunerna förhåller sig alltmer fritt till LSS som rättighetslag. De ändrar sina bedömningar och minskar assistansbeslut även när personens behov är oförändrat. Våren 2024 drabbades tre unga uppdragsgivare i JAG av att deras assistans plötsligt drogs in på grund av en ny bedömning av deras grundläggande behov. För två av barnen ansåg kommunen att de inte hade rätt till ett förebyggande stöd. Efter överklagan har alla tre återfått sin assistans.

Högsta förvaltningsdomstolen klargjorde i en dom 2023 att förhöjt timbelopp bara kan beviljas om den sökande kan visa att schablonbeloppet inte räcker till. Domen har fått förödande effekt under året. I princip alla som ansöker om förhöjt timbelopp får nu avslag då Försäkringskassan anser att alla kostnader borde rymmas inom schablonbeloppet, trots att detaljerade kostnadsberäkningar visar motsatsen.

Bilden delas av andra assistansanordnare. Flera avslagsbeslut har överklagats och vi väntar spánt på resultatet. Situationen är mycket kritisk, eftersom många års urholkning av schablonbeloppet gör att allt fler måste ha ett förhöjt timbelopp för att klara nödvändiga kostnader för sin assistans.

Året har fortsatt att präglas av debatten om återkrav av assistansersättning. Under 2025 väntas Högsta förvaltningsdomstolen komma med tre avgöranden där anordnarens ansvar och roll kan definieras ytterligare.

JAG fortsätter stötta uppdragsgivare i hur reglerna ska tolkas angående när den assistansberättigade ska anmäla ett ändrat förhållande till Försäkringskassan.

Otydligheten från Försäkringskassans sida om vilka förändringar av behov och livssituation som måste anmälas är oacceptabel. Vi kan dock konstatera att många anmälningar om ändrade förhållanden så som skolbyte, flytt med mera inte innebär neddragningar och fortsätter uppmana till att anmäla alla slags förändringar.

Kommunernas handläggningstider är fortsatt orimligt långa. Det gäller både vid ansökan om assistans i avvaktan på Försäkringskassans beslut och vid tillfälligt utökat behov.

Rätten till självbestämmande hotas fortfarande av kommunernas misstro mot gode män som också arbetar som personliga assistenter. Det är en källa till oro bland JAGs medlemmar. JAGs jurister har under året stöttat i två fall där en god man entledigats av skälet att hen även är personlig assistent. I båda fallen konstaterade domstolen att kommunerna saknat lagligt stöd för sina beslut, och återinsatt de gode männen.

Under året har vi arbetat med att förbereda JAGs verksamhet för EUs nya hållbarhetsregler och den rapportering som stora företag behöver göra. En del av arbetet har varit att undersöka vilka hållbarhetsfrågor som är viktiga för JAGs uppdragsgivare och anställda i JAG. Inte oväntat toppar risken för att rätten till assistans urholkas samt finansieringen av assistansersättningen.

Vi har under året förbättrat vår hantering av inkomna synpunkter, och rapporterade klagomål och fel och brister i verksamheten. Bland annat har vi tagit fram ett bättre sätt att dokumentera inkomna ärenden och arbeta med åtgärder på ett övergripande plan.

Henrik Ståhlberg

Vad gör de på kansliet – egentligen?

- JAG-stödjarna har gjort 240 hembesök, haft 350 uppföljningssamtal och gett juridiskt stöd i 230 processer.
- Löneadministratörerna har betalat ut 40 800 löner, skrivit 800 arbetsgivarintyg och skickat 6 700 ansökningar om sjuklöner till kommunerna.
- Assistansekonomerna har skapat 600 assistansbudgetar och skickat 4 300 räkningar till Försäkringskassan och 845 assistansfakturor till kommuner och regioner.
- Ekonomiavdelningen har hanterat 3 000 leverantörsfakturor

Lex Sarah-rapporteringen hanteras löpande i assistansverksamheten. Regelverket tar sikte på att skydda den som har assistans genom att säkerställa att risker eller brister i assistansen som påverkar den enskildes fysiska och psykiska hälsa omedelbart åtgärdas. Vi ser att det finns god kännedom om regelverket i assistanserna och fortsätter att arbeta med att informera och utbilda alla nyanställda vad man behöver göra när man ser ett missförhållande eller risk.

Raul Puchin Alvarado

Vi är stolta över våra kvalificerade fortbildningar inom personlig assistans. De är anpassade efter att uppdragsgivarna har flera stora funktionsnedsättningar varav en avser en nedsättning av den intellektuella förmågan.

- JAGs tvådagarskurser på kansliet i Stockholm hade totalt 158 deltagare.
- 71 personer gick HLR-kurs på kansliet eller träffpunkten i Kalmar.
- 86 personer deltog i JAG-dagar, på plats och på distans.
- 98 personliga arbetsledare fyllde på sina kunskaper om bland annat assistansmiljö, grundschema och rekrytering.
- 125 personer lyssnade på Niklas Kämpargårds distansföreläsning om krisberedskap i januari.
- 97 personer gick Durewalls webbkurser om förflyttning.
- 145 personer deltog på utbildning och firade assistansreformen och Brukarkooperativet JAG 30 år i Göteborg, Uddevalla, Malmö, Luleå, Sundsvall och Karlstad.
- 31 personer var med på utbildningsresan till Cypern.

Fevzi Demirtas

JAG Utbildning AB Högt betyg till Assistans- akademin

Under 2024 fick JAGs yrkeshögskola Assistans-akademin fortsatta statliga medel för sin utbildning Arbetsledning inom personlig assistans. Det är en distansutbildning på halvfart som ger 60 YH-poäng. Studenterna läser i egen takt med gemensamma workshops en halvdag i veckan. Några av ämnen som ingår är assistanskunskap, etik, mänskliga rättigheter, ledarskap och lagar.

För att kvalitetssäkra utbildningen finns en ledningsgrupp med tio assistansanordnare. Utöver grundläggande behörighet, som krävs för att studera på yrkeshögskolan, behöver studenterna även ha arbetat som personlig assistent i minst sex månader.

AssistansAkademin

Vad säger studenterna?

4.87
Genomsnittligt
betyg

"Jag känner att jag har fyllt på mitt kunskapsförråd så jag har fler verktyg att använda för att vara en bra arbetsledare i assistansen"

"Tack för en fantastisk och lärorik utbildning"

"Jag går nu tillbaka jobbet och känner mig säker i min roll som assistent och arbetsledare!"

"Väldigt bra och genomtänkta workshops, bra upplägg med föreläsare och grupparbeten"

"Vi fick möjlighet att arbeta med oss själva och vår egen utveckling"

"Jag är helt nöjd och så glad att jag valde att gå kursen. Tack!"

JAG Assistanse AS:

Har vänt underskott till överskott

I samarbeide med Team JAG, som nu har 55 medlemmar, gjennomførtes regionale samlinger for medlemmer, assistenter og arbeidsledere på tre steder i Norge. Totalt deltok 240 personer.

Inför läsåret 2024/25 lanserades JAG Akademiet som erbjöd tre kurswebbinarer under hösten. Detta första år deltar 16 personer. Samtliga är erfarna assistenter som har eller ska få utökat ansvar som arbetsledare.

Under 2024 har JAG bland annat genomfört

- Fyra ledarträffar för arbetsledare med olika teman
- Medarbetarundersökning för alla assistenter
- Brukarundersökning för alla uppdragsgivare
- Medarbetarundersökning för anställda i serviceorganisationen
- Kontinuerlig utveckling av digitala lösningar.
- Två digitala JAG-dagar för alla anställda och arbetsledare

- Deltagande i olika nätverk och etablerat nya för att säkra intentionerna bakom BPA (brukarstyrd personlig assistans)
- Informasjonsmøten i flere kommuner
- Deltagande på politiske møten
- Lansering av en rapport om BPA i assistanser med medarbeitsledare
- Utvärderingsmøten med kommunerna

Efter underskotten 2022 och 2023 har ett stort fokus under året varit att reducera kostnaderna.

Omsättningen ökade något 2024 jämfört med året innan och resultatet visar på ett överskott vid årets slut. Antalet anställda har ökat med drygt tio procent till 1 150 personer.

Lucia firades traditionsenligt 13 december med luciatåg genom Galleri Oslo. Som vanlig avslutades firandet på restaurant Gallo med lussekatter, glögg og kaffe.

Tor-Arne och Roar Høidal

JAG Assistans Ab:

På tröskeln till ny lagstiftning

Det blev under året klart att den nya lagen om funktionshinderservice skulle träda i kraft vid ingången av 2025. I och med den nya lagen är flera förändringar i de tjänster som erbjuds personer med funktionsnedsättningar att vänta, vilket krävde stora förberedande insatser hos såväl välfärdsområdena som de enskilda serviceproducenterna.

Under året erbjöd JAG Assistans Ab tjänster inom personlig assistans, stöd för närståendevårdare samt individuell dagverksamhet inom tolv välfärdsområden på fastlandet samt på Åland. I slutet av året producerades över 18 000 assistanstimmar per månad åt knappt 300 medlemmar, vilket kan jämföras med drygt 11 000 timmar ett år tidigare.

Verksamheten på Åland drog i gång vid ingången av 2024. Kommunernas socialtjänst (KST) har överraskats på ett positivt sätt av JAGs energiska driv och förmåga att utforma en välfungerande assistans även i mer komplexa fall.

Jobbet med att övergå från att erbjuda tjänster i enskilda kommuner till att verka inom hela välfärdsområden har fortsatt och har inneburit nya upphandlingar, ansökningar och avtal.

I tätt samarbete med Föreningen JAG har bolaget försökt trycka på för att få välfärdsområdena att se över sina ersättningar. JAG har fört fram att de låga timpriserna ofta inte täcker ens produktionskostnaderna, vilket i praktiken leder till att rekrytering blir svårare och att framför allt att medlemmarnas självbestämmanderätt äventyras.

I de diskussioner vi fört med beslutsfattare har det blivit tydligt att det finns ett stort

behov av att ta fram ekonomisk information kring funktionshinderservicen och hur den personliga assistansen ställer sig i relation till andra insatser. För att ta fram information kring det här har JAG initierat ett forskningsprojekt tillsammans med FDUV, Kehitysvammaliitto och Funktionsrätt Åland.

Nu lever vi i spänd väntan på hur den nya lagen börjar tillämpas i välfärdsområdena. Den nya funktionshinderlagen ska också införlivas i den åländska lagstiftningen, vilket kan innebära såväl nya möjligheter som nya utmaningar.

Vi vill bidra – en modell som väcker intresse i Finland

Modellen har nu två år på nacken i Finland och har tagits väl emot. Under år 2024 utvidgades verksamheten och det finns nu totalt 18 finländska deltagare i 4 olika välfärdsområden. Under året har vi satsat på framför allt synlighet och kvalitetsutveckling. Vi har fortsatt jobba på att göra verksamheten känd hos välfärdsområdena, där det glädjande nog finns ett stort intresse för modellen. Också den privata sektorn har svarat bra på våra inviter, och våra deltagare har nu uppgifter hos flera nya samarbetspartner, som veterinär, kulturhus och butiker.

Under året har deltagare också drivit en egen klubbverksamhet i Raseborg. Klubben har varit samlingsplats för unga vuxna med olika sorters stödbehov och har erbjudit lättsam samvaro med bland annat fika och spel.

Hållbarhetsrapport

I den obligatoriska hållbarhetsrapport som bifogas till årsredovisningen beskrivs hur Brukarkooperativet JAG och de svenska dotterbolagen arbetar för ökad social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet, med koppling till FNs mål uttryckta i Agenda 2030. Nedan återges ett kort utdrag.

Brukarkooperativet JAGs mål är att personer med omfattande funktionsnedsättningar får förutsättning att uppnå goda personliga och sociala förhållanden, likvärdiga med andra i samhället. JAGs idéburna verksamhet handlar framför allt om att skapa ökad social hållbarhet och främja mål 10 minskad ojämlikhet.

JAG har välgrundad erfarenhet av att personlig assistans är den form av stöd som ger bäst möjlighet för personer med omfattande funktionsnedsättningar att leva jämlikt, som andra i samhället. Stärkt rätt till personlig assistans är därför ett centralt mål. Men det krävs också utveckling inom andra viktiga områden, såsom skola, sysselsättning, hälso- och sjukvård, tillgänglighet, bostäder och hjälpmedel, liksom bekämpande av diskriminering och exkluderande attityder.

JAG har en representant i Myndigheten för delaktighets funktionshindersråd, och bidrar på så sätt med kunskap och erfarenhet till myndighetens jämlikhetsarbete.

En central del av den människosyn JAG företräder är att mångfald är naturligt och eftersträvänsvärt. Det gör sig gällande på olika sätt i våra verksamheter.

JAGs assistansverksamhet leder mot mål 5 jämställdhet. En positiv effekt av den personliga assistansen är att den innebär en möjlighet att ersätta kvinnor för tidigare

obetalt stöd till familje-medlemmar med funktionsnedsättning och på så sätt ge ökad självständighet och social och ekonomisk trygghet.

JAG arbetar för att främja mål 11 hållbara, inkluderande och säkra städer och samhällen på flera sätt. Genom påverkansarbete och juridiskt stöd arbetar vi för att människor med omfattande funktionsnedsättning ska få tillgång till vanliga bostäder för att kunna leva självständigt på sina egna villkor och slippa institutionslösningar. JAG arbetar också aktivt med påverkansarbete för ökad tillgänglighet i samhället, bland annat genom att medlemmar testar fysisk tillgänglighet i den offentliga miljön, lekplatser och kollektivtrafik och för dialog med ansvariga i kommunerna om vilka åtgärder som behövs.

Betydelsen av synlighet kan inte överskattas. När personer med funktionsnedsättning tar plats i stadsmiljön, deltar i kulturliv och överhuvudtaget möter andra människor i vardagslivet påverkas attityder och människosyn till det bättre, och risken för diskriminering minskar. Det här är huvudskälet till att JAG har kanslilokaler centralt belägna i Stockholm. Där arbetar medlemmar på kansliet på den dagliga verksamheten JAG-center, mitt bland alla andra som arbetar i centrala staden. Dit kommer också medlemmar för utbildningar och sammankomster.

JAGs alla verksamheter främjar i hög grad mål 3 god hälsa och välbefinnande.

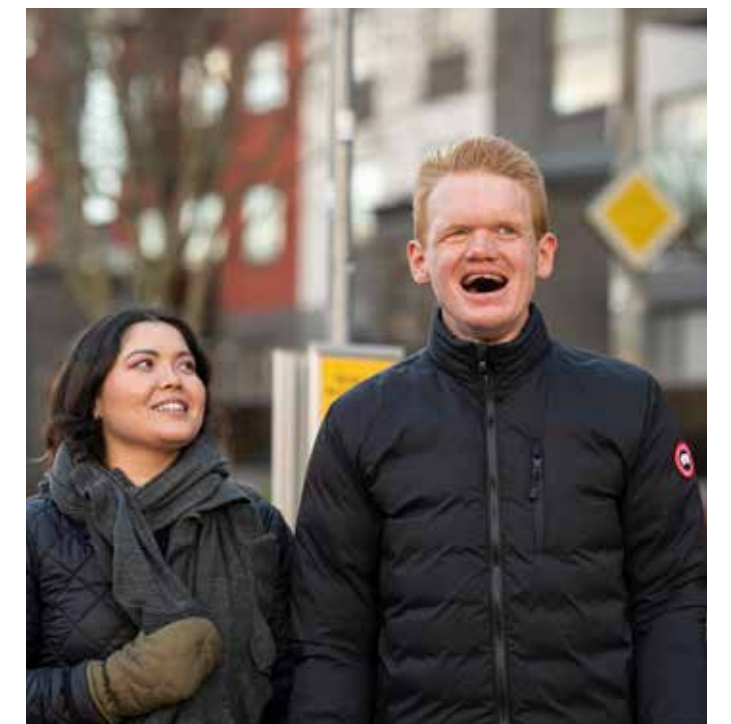
Lena Malmsten Johansson och Abdullah Omar.
Foto: Linnea Bengtsson

Kära kära assistent!

Sjunde säsongen av JAGs Youtube-serie Kära assistent visar som vanligt hur det kan vara att leva med personlig assistans. Syftet är också att skildra olika sidor av yrket personlig assistent vilket görs på ett unikt sätt av deltagarna.

Kära assistent är en riktig långkörare. Sedan premiären 2018 har det spelats in över 50 avsnitt av serien. I den senaste säsongen medverkar Magnus Andén, Karl Björkman, Jonathan Sjöqvist, Batoul Yaghoubi, Lena Malmsten Johansson och Abdullah Omar.

Vi får stadigt fler följare på våra sociala medier. Assistansverksamhetens facebook-inlägg har nått ut till mer än 600 000 konton. Omkring 350 000 har sett våra inlägg på Instagram.

Batoul Yaghoubi och Jonathan Sjöqvist.
Foto: Linnea Bengtsson

Riksföreningen JAG
Brukarkooperativet JAG

Tel: 08-789 30 00
E-post: info@jag.se
Hemsida: jag.se